

Høgskulen på Vestlandet

Bacheloroppgave

BACH301-OBE-2023-VÅR-FLOWassign

Predefinert informasjon

Startdato:	11-05-2023 09:00 CEST	Termin:	2023 VÅR
Sluttdato:	25-05-2023 14:00 CEST	Vurderingsform:	Norsk 6-trinns skala (A-F)
Eksamensform:	Bacheloroppgave - Bergen		
Flowkode:	203 BACH301 1 OBE 2023 VÅR		
Intern sensor:	(Anonymisert)		

Deltaker

Kandidatnr.:	543
---------------------	-----

Informasjon fra deltaker

Antall ord *:	10762
----------------------	-------

Egenerklæring *: Ja
Jeg bekrefter at jeg har Ja
registrert
oppgavetittelen på
norsk og engelsk i
StudentWeb og vet at
denne vil stå på
vitnemålet mitt *:

Gruppe

Gruppenavn:	(Anonymisert)
Gruppenummer:	55
Andre medlemmer i gruppen:	539

Jeg godkjenner avtalen om publisering av bacheloroppgaven min *

Ja

Er bacheloroppgaven skrevet som del av et større forskningsprosjekt ved HVL? *

Nei

Er bacheloroppgaven skrevet ved bedrift/virksomhet i næringsliv eller offentlig sektor? *

Nei

BACHELOROPPGAVE

“Hvordan kan personalet samarbeide og ivareta barn og familier med fluktbakgrunn i barnehagen?”

"How can the staff collaborate and support children and families with a refugee background in the kindergarten?"

Kandidatnummer: 539 & 543

BLUBACH 2022/2023

Fakultet for lærerutdanning, kultur og idrett Institutt for pedagogikk, religion og samfunnsfag

Barnehagelærerutdanning

Veileder: Thomas Mountjoy

Innleveringsdato: 25. Mai 2023

Jeg bekrefter at arbeidet er selvstendig utarbeidet, og at referanser/kildehenvisninger til alle kilder som er brukt i arbeidet er oppgitt, jf. Forskrift om studium og eksamen ved Høgskulen på Vestlandet, § 12-1.

Abstract

After three years of studying to become early childhood educators, we have found that our competence in dealing with vulnerable, significant, and important topics is lacking. This prompted our desire to acquire further knowledge on these subjects. Consequently, this bachelor's thesis explores the topic of families and children with a refugee background in kindergarten—a crucial and current area of focus. We delve into investigating how the staff collaborates and supports children and families with a refugee background in the kindergarten.

Hence, we formulated the following research question:

"How can the staff collaborate and support children and families with a refugee background in the kindergarten?"

To shed light on this topic, we employed a qualitative research method, specifically research interviews. We interviewed a kindergarten director and an early childhood educator, providing us with insights from multiple perspectives and a deeper understanding of their work. During the interviews, we focused on four main themes: the staff's competence and attitudes, parental collaboration, the child's needs, and the initial phase. These four themes offered us a comprehensive overview of the work carried out when interacting with refugee families, which we present in the empirical section of this thesis.

A central emphasis of this study revolved around the question of whether the staff possesses sufficient knowledge when facing such situations and how they handle them.

Innholdsfortegnelse

Abstract	2
1.0 Innledning.....	5
1.1 Bakgrunn for valg av tema og problemstilling	5
1.2 Oppgaven oppbygning	6
2.0 Teori	6
2.1 Arbeid med nyankomne flyktningbarn i barnehagen	7
2.2 Foreldresamarbeid.....	7
2.3 Ressurs-og problemorientert tilnærming til mangfold.....	10
2.4 FNs barnekonvensjon.....	11
2.5 Akkulturasjonsprosessen	12
2.6 Kompetanse hos personalet	14
2.7 Traumer.....	15
2.8 Tilvenning og oppstart i barnehagen	16
3.0 Metodedel	17
3.1 Valg av metode	17
3.2 Kvalitativt forskningsintervju.....	18
3.3 Observasjon	18
3.4 Valg av informanter.....	19
3.5 Etiske retningslinjer	20
3.6 Metodekritikk	20
4.0 Presentasjon av empiri	21
4.1 Styrer	21
4.2 Barnehagelærer.....	25
5.0 Drøfting.....	27
5.1 Kompetanseheving for barnehageansatte.....	28

5.2 “Hva er nøkkelen til et vellykket samarbeid?”	30
5.3 Barnets behov.....	32
5.4 Oppstart	33
6.0 Oppsummering og avslutning	35
7.0 Litteraturliste	37
8.0 Vedlegg	39

1.0 Innledning

Flyktningbarn utgjør en betydelig gruppe av barn i Norge, og for mange av disse barna kan barnehagen være det første møtet med det norske samfunnet og deres første sosialiseringarena i Norge. Flyktningbarn kan ha opplevd traumatiske opplevelser i sitt hjemland, på flukt eller under asylprosessen. Dette kan påvirke barnets psykiske helse og utvikling. Derfor er det viktig at barnehagen er rustet til å møte disse barna og deres familier på en inkluderende og trygg måte, og at personalet har tilstrekkelig kompetanse og kunnskap for å kunne ivareta deres behov.

Ifølge tall fra UID var det totalt nesten 41 000 mennesker som søkte beskyttelse i Norge i 2022, 12 605 av dem var barn (UDI, 2022). Disse tallene viser at det er behov for tilrettelegging og støtte for familier og barn med fluktbakgrunn i barnehagen.

Problemstillingen som vil bli utforsket i denne oppgaven er «Hvordan kan personalet samarbeide og ivareta barn og familier med fluktbakgrunn i barnehagen?» For å svare på denne problemstillingen må en ta hensyn til at hvert enkelt flyktningbarn og deres familie har sin unike bakgrunn, historie og kultur. Det krever derfor kompetanse og kunnskap fra personalet i barnehagen for å kunne møte barna og familiene på en måte som ivaretar deres behov. Gjennom å utforske ulike metoder og tilnærminger for å støtte flyktningbarn og deres familier i barnehagen, kan vi øke kunnskapen om hvordan personalet kan samarbeide og skape et inkluderende barnehagemiljø for alle barn.

1.1 Bakgrunn for valg av tema og problemstilling

Teamet vi har valgt å ta for oss er «Familier og barn med fluktbakgrunn i barnehagen». Vi valgte dette temaet da det er særlig relevant i dagens samfunn fordi en økende andel mennesker er på flukt. Personlig hadde vi begrenset kunnskap om dette området. Som studenter på bachelornivå har vår undervisning og vårt pensum ikke dekket dette temaet tilstrekkelig. På bakgrunn av dette ønsket vi å utforske og tilegne oss mer kunnskap om denne viktige og aktuelle problemstillingen. Vårt valg av tema reflekterer derfor både en personlig interesse for å tilegne oss mer kunnskap om dette feltet, samt en anerkjennelse av den økende betydningen av dette temaet i dagens samfunn.

1.2 Oppgaven oppbygning

Oppgaven vår er delt inn i seks overordnede kapitler: Innledning, teori, metode, presentasjon av empiri, drøfting og til slutt oppsummering og avslutning. Oppgaven vil ta for seg ulike teoretiske rammeverk som er sentrale for oppgaven. Her vil vi presentere ulike teorier som vil være sentrale for vår drøftingsdel. Vi har benyttet oss av denne teorien for å kunne støtte det opp mot funnene vi har gjort. Etter teorien vil vi presentere metoden vi har brukt og begrunne hvorfor vi har valgt denne metoden i vår bacheloroppgave. Videre vil vi presentere empiri under fire hovedtema. Etterpå følger drøftingsdelen der vi vil analysere og vurdere resultatene våre fra dataene vi har samlet inn i sammenheng med relevant teori. Til slutt presenterer vi en avslutning der vi oppsummerer innholdet i oppgaven i forhold til problemstillingen, og vi reflekterer over fremtidige veier og eventuelle behov for mer forskning innenfor temaet.

2.0 Teori

I denne delen av oppgaven vil vi presentere teorier og tema som kan hjelpe oss å besvare vår problemstilling “*Hvordan kan personalet samarbeide og ivareta barn og familier med fluktbakgrunn i barnehagen?*” Vi vil starte med å presentere teori om *nyankomne flyktningbarn* og hvordan barnehagen kan forberede møtet med barnet og familien. Et godt første møte vil innebære en åpen og trygg dialog. Derfor vil det være betydelig med et godt *foreldresamarbeid*, og ved hjelp av *ressursorientert tilnærming* kan man skape et verdifullt samarbeid med foreldrene. Videre vil vi se nærmere på *FN's barnekonvensjon* og andre sentrale lover og regler. Vi skal også fokusere på *akkulturasjonsprosessen* som handler om å kunne forklare og så bakgrunnen til barnet og hvordan personalet på best mulig måte kan integrere barnet i det nye samfunnet. Deretter vil vi se nærmere på viktigheten av *personalets kompetanse* i møte med barn og familier med fluktbakgrunn. Avslutningsvis vil vi skrive om *traumebevisst omsorg og tilvenning og oppstart* i barnehagen.

2.1 Arbeid med nyankomne flyktningbarn i barnehagen

“Det er over 100 millioner mennesker på flukt i verden i dag, det er flere enn noen gang før.

Halvparten av dem er barn”

(Redd Barna, 2021).

Barn og familier med fluktbakgrunn er en mangfoldig gruppe, og disse familiene er ofte svært forskjellige. Det finnes derfor ikke en fasit som vil passe alle. Hvordan barnehagen kan forberede seg til å ta imot flyktningbarn innebærer blant annet å bli kjent med lovverket (Tveitereid mfl., 2017, s.12). Det er individuelt om barnehagen er erfaren eller uerfaren i arbeid med flyktningfamilier og å ta imot flyktningbarn, men lovverket gjelder for alle. Tveitereid mfl. (2017, s.12) påpeker at det er både lovpålagt, og forekommer en moralsk plikt til å passe på at flyktningbarn får et tilfredsstillende opphold når de starter i barnehagen. Og dette er noe som fremkommer i FNs barnekonvensjon, utlendingsloven og barnehageloven (s.12). “Generelt anses barnehagen som en arena for integrering som er av stor betydning for nyankomne barns språkutvikling og psykososial helse” (Kalkman, 2017, s. 147).

2.2 Foreldresamarbeid

Det finnes flere lovverk som barnehagen må forholde seg til i samarbeid med foreldre. Ett av disse lovverkene er at “barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling” jf. barnehageloven (2017) § 1. Rammeplanen begrunner også at “betegnelsene «hjemmet» og «foreldrene» omfatter også andre foresatte. Barnehagen skal ivareta foreldrenes rett til medvirkning og arbeide i nært samarbeid og forståelse med foreldrene, jf. barnehageloven § 1 og § 4” (Utdanningsdirektoratet, 2017, s.29).

Foreldresamarbeid er en sentral og stor del av arbeidet som blir gjort i barnehagen. Et godt samarbeid vil bidra til utvikling og læring, og kan styrke barnets trivsel. Derfor vil det være viktig å ha gode samarbeidsferdigheter i møte med foreldre. (Glaser, 2019, s.11). Viktige faktorer for et godt samarbeid er kontakt, gjensidighet og positiv kontakt som basis (Drugli, Onsøien, 2020, s.20). En god samarbeidspartner er en fagperson som har faglig kompetanse, og personlig

kompetanse, og må forholde seg profesjonelt i møtet med foreldre. Elementer som toleranse, sensitivitet, fleksibilitet, anerkjennelse og å være fordomsfri er svært viktig for å oppnå et respektfullt møte med foreldre (Glaser, 2019, s.11). Barnets beste må stå i fokus i samarbeidet mellom foreldre og personalet.

“Dagens barnehage er preget av mangfold og variasjon. Barna, familiene og personalet er ulike med hensyn til nasjonalitet, livssyn og sosiokulturelle verdier” (Glaser, 2019, s. 17). I dagens samfunn flykter mange barn til Norge fra sine hjemland, og flere av disse barna blir videre plassert ut i norske barnehager. Man vet lite, og muligens også ingenting om barnet som kommer til barnehagen. Tveitereid mfl. (2017, s.18) poengterer at foreldrene vil være sentrale bidragsytere når det kommer til kunnskap og forståelse om barnets kulturelle opphav. Ved å spørre og vise interesse vil det høyst sannsynlig gi positiv inngang til samarbeidet. Noe som kan bidra til gjensidig og tillitsbasert samarbeid til foreldrene. For de nye barnehagebarnet vil dette være med på å igangsette trygghet og forutsigbarhet. Samarbeidet med foreldrene vil derfor ha en stor betydning for all informasjon man vil få om barnet.

Personalets holdninger og verdier, preger måten man møter foreldrene på (Gjervan, Andersen & Bleka, 2014, s.93). Personalet vil i flere tilfeller møte foreldre som har ulike holdninger og verdier. Gjervan, Andersen og Bleka (2014) poengterer at personalet trenger i dagens samfunn å utfordre seg selv på egne evner til å samarbeide med foreldre som representerer andre verdier og ståsted enn seg selv. (s. 95). Andre i personalgruppen kan synes at å samarbeide med minoritetsforeldre kan være en utfordring, og begrunnelser man gjerne ofte hører er blant annet at “foreldrene sier at dem forstår, når det ikke alltid er tilfelle og ting på repeteres gang på gang”. Dette kommer kanskje fra kulturelle eller religiøse særtrekk (Gjervan mfl., 2014, s. 95). Personalet må ha evne til å respektere foreldrenes tro, holdninger og verdier, og dette kan videre skape en større forståelse i samarbeidet mellom personalet og foreldrene. Man må være forberedt på at man møter situasjoner hvor barnehagen og hjemmet står for ulike verdier. Eksempel på dette kan være forholdet mellom gutter og jenter eller kropp og nakenhet (Gjervan mfl, 2014, s.108). Personalets kompetanse spiller derfor en stor rolle i hvordan man skal håndtere en slik situasjon respektfullt, forståelsesfullt og profesjonelt.

Bergersen (2017) trekker frem Gjervan og Svolsbru sin forskning (2013) som viser at flere ansatte i barnehager synes det kan være utfordrende å skape et godt samarbeid med foreldre som har minoritetsbakgrunn. Gjervan og Svolsbru (2013) påpeker at minoritetsforeldre er mindre delaktige på møter i barnehagen. Den daglige kontakten i hente- og bringesituasjoner vil som oftest handle om praktiske beskjeder fra barnehagelæreren. Gjennom forskning kommer det fram at flere pedagoger synes språket er en utfordring i samarbeid med minoritetsforeldre og at de er usikre og unngår å kommunisere med dem med mindre det er nødvendig. Pedagogene sier det er utfordrende å vite hva de skal snakke om eller hvordan de skal kommunisere sammen (Bergersen, 2017. s. 203).

For at foreldrene skal få innflytelse er det viktig at de som jobber i barnehagen lytter, slik at foreldrenes stemme kommer fram. For å oppnå et tett samarbeid med foreldrene krever det at de ansatte i barnehagen tar ansvar og anstrenger seg for å kommunisere best mulig. Nonverbal kommunikasjon kan spille en like stor rolle som det verbale. Det vil være viktig at de ansatte i barnehagen har kunnskap om at vi mennesker har ulike forståelseshorisonter, dette kan hjelpe dem med å være åpen i møte med andre (Bergersen, 2017. s. 204).

Språk- og kommunikasjon vil ofte være en utfordring i samarbeidet med foreldre med fluktbakgrunn. “God kommunikasjon er en nødvendig og krevende utfordring for å kunne samarbeide” (Sand, 2016, s. 114). Som nevnt ovenfor i teksten så oppstår situasjoner hvor foreldrene melder ifra om at informasjonen er forstått, men kan gjøre det i respekt av å ikke mase eller være uforståelig. Klare og konkrete beskjeder er derfor svært viktig i samarbeidet. I noen tilfeller er man heldig og har flerspråklige ansatte i barnehagen som kan oversette og gi beskjeder på morsmålet, men når dette ikke er tilfelle kan det være avgjørende om budskapet blir forstått eller ikke. Samarbeid krever kommunikasjon, og kommunikasjon krever forståelse. Ressurser som tolk, google translate eller en flerspråklig ansatt kan være til stor hjelp i situasjoner hvor man har to forskjellige talende språk.

“Foreldrene har ulike forventninger for å samarbeide med barnehagen. Det betyr ikke at de mangler forutsetninger for samarbeid, men mer at de ikke har den kompetansen personalet forutsetter og forventer” (Sand, 2016, s. 84). For at barnehagens samarbeidsutvalg skal bli en

arena for foreldre med minoritetsbakgrunn, må man være oppmerksom på at alle foreldre får informasjon om barnehagens organisering. Foreldreråd og samarbeidsutvalg og at det gis tilbud om tolk ved behov (Gjervan mfl., 2014, s.118). Alle foreldre i barnehagen har rettigheter, også like mye minoritetsforeldre. Det er viktig at barnehagen er tydelig på hvilke rettigheter foreldrene har og lovverket barnehagen arbeider med som kan berike samarbeidet.

Samarbeid med foreldre som har opplevd flukt kan ta lang tid. Tålmodighet er derfor en viktig ressurs. Kulturen og samfunnet er nytt for vedkommende og dette er en stor prosess familien skal gjennom. Man vet ikke hva familiene har opplevd og de trenger gjerne tid til å komme seg inn i rutiner og inn i en hverdag i et fremmed land.

2.3 Ressurs-og problemorientert tilnærming til mangfold

«Det har vært vanlig å omtale barnehager som flerkulturelle med utgangspunkt i at barnegruppen er sammensatt av barn med ulike språklig, kulturell og religiøs bakgrunn» (Gjervan, Andersen & Bleka, 2013, s.61). Selv om en barnehage omtales som flerkulturell betyr ikke det nødvendigvis at barnehagen har en flerkulturell pedagogisk tilnærming. Det er personalets kompetanse, evne og vilje til å håndtere en flerkulturell situasjon som avgjør hvilken tilnærming barnehagen har (Gjervan, Andersen & Bleka, 2013, s.61).

I dette tilfelle prater vi om to forskjellige tilnærminger, mer konkret ressursorientert og problemorientert tilnærming. Problemorientert tilnærming til kulturelt mangfold kan være når man ikke tar utgangspunkt i barn og foreldres ulike språklige og kulturelle bakgrunn i barnehagens pedagogiske arbeid. En problemorientering som det bygger på en monokulturell pedagogisk forankring hvor majoritetens språk og kulturbakgrunn blir sett på som et naturlig mål og en forutsetning for at barnehagen skal klare å oppnå sine mål (Gjervan, Andersen & Bleka, 2013, s.63). Personalet ser sannsynligvis på barnet og foreldrene som et problem og som en utfordring fremfor å se barnets gode potensial, og personalet er ikke anerkjennende overfor barnets språklige og kulturelle bakgrunn.

I motsetning til problemorientert tilnærming, finner vi ressursorientert tilnærming som fokuseres på det positive. Ressursorientert tilnærming innebærer at vi ser på ulike kulturelle og språklige bakgrunn, interesser og evner som barnet har som en ressurs for læring og utvikling. Som Gjervan, Andersen og Bleka (2013) nevner kan dette for eksempel være at personalet er oppmerksomt på språklig, kulturelt og religiøst mangfold blant barn, foreldre og personale som en normaltilstand. Ettersom at mangfold er en del av barnehagens hverdag (s. 62). Barnehagens mål ut fra denne intensjonen er at kulturelt mangfold skal være en del av barnehagens hverdag og en normaltilstand. Flerkulturelt mangfold skal være en integrert del av barnehagens virksomhet, som ikke kun skal være knyttet til kompensatoriske tiltak (Gjervan, Andersen & Bleka, 2013, s.63).

Slik Gjervan, Andersen og Bleka ser det kan det være nødvendig å endre teorien og praksisen i barnehagen ut fra etiske verdier og tanker om likeverd, slik at man ivaretar ulike barns rett til medvirkning og tar hensyn til hvert enkelt barns behov og forutsetninger (Gjervan, Andersen & Bleka, 2013, s.62).

2.4 FNs barnekonvensjon

Barnekonvensjonen er den aller første internasjonale menneskerettighetskonvensjonen som gir barn en spesiell juridisk status. Den stadfester at barn har menneskerettigheter, og krav på spesiell beskyttelse (FN-sambandet, 2022). FNs barnekonvensjon inneholder 54 artikler. Fem av disse artiklene omhandler flyktningbarn i barnehagen:

Artikkel 2

“Retten til ikke-diskriminering. Denne artikkelen handler om at barn har rett til vern mot diskriminering”

Artikkel 3

“Barnets beste skal være et grunnleggende hensyn i alle avgjørelser som vedrører barnet. Voksne skal med andre ord gjøre det som er best for barn”

Artikkel 6

“Retten til liv. Hvert barn har rett til et meningsfylt liv og en framtid”

Artikkel 12

“Barns rett til å bli hørt. Alle barn har rett til å si sin mening, og deres mening skal bli tatt på alvor. Barnet synspunktet skal vektlegges i samsvar med modenhet- på individ- og systemnivå”

Artikkel 22

“Om flyktningbarn. Barn har rett til ekstra vern hvis de er flyktninger. Dette innebærer for eksempel å bli tatt vare på hvis de er alene”

(Tveitereid mfl., 2017, s.12).

Andre lover og regler som er sentrale i arbeid med barn og familier med fluktbakgrunn er blant annet utlendingsloven, barnehageloven og rammeplanen. Utlendingsloven styrkes barns rettigheter, ved blant annet at barn spesielle behov for beskyttelse lovfestes (Stortinget, 2008). Barnehageloven og rammeplanen for barnehagen innhold og oppgaver er bygd opp på FNs barnekonvensjon. Rammeplanen er en forskrift til barnehageloven. Den viser at barnehagen er forpliktet til å ivareta og tilrettelegge for hvert barn i samarbeid med barnas hjem. “For barnehagebarnet og familien med fluktbakgrunn er det i tillegg praktiske forhold som må etableres i forkant av at man mottar en fast barnehageplass, også dette går fram av barnehageloven” (Tveitereid mfl., 2017, s.13).

2.5 Akkulturasjonsprosessen

Akkulturasjon er et begrep man bruker for å kunne forklare den sammensatte helheten rundt migrasjon, og sier noe om hvem flyktningbarna er (Tveitereid mfl., 2017 s. 27). Når mennesker flytter fra sine land og bosetter seg i et nytt land vil begrepet være sentralt å ta i bruk. John Berry (1997) blir regnet som grunnleggeren av akkulturasjonsteorien. Akkulturasjon handler om at mennesker tilegner seg diverse ferdigheter og kunnskaper gjennom at man omgis av verdier, normer, språk, kunnskap, tenkning og læring i en helhet (Fandrem, 2019, s. 113)

Som pedagog i en barnehage kan man møte barn med fluktbakgrunn. Da vil det være viktig å kunne tilrettelegge best mulig for barnet, men dette er avhengig av kunnskap. Fandrem hevder at

man må ha kunnskap om hva det innebærer å være i en forandringsprosess samt kunnskap om barnets fluktbakgrunn (Fandrem, 2019, s. 114).

Berrys akkulturasjonsrammeverk viser oss viktige faktorer i tilpasningsprosessen man gjennomgår når man flytter fra et land til et annet. Det vil ikke bare handle om hvorfor barnet og familien flyktet. Andre modererende faktorer som kan bety noe er hvilken religion de tilhører eller alder og kjønn. En annen faktor handler om familien og barnet og hvor lenge de har hatt opphold i Norge (Fandrem, 2019, s. 114). Nettverket til barnet og familien vil spille inn, og sist men ikke minst vil det være viktig å se på hvilke holdninger familien blir møtt med (Tveitereid mfl., 2017 s. 28). Disse faktorene vil være avgjørende for hvordan barnet og familien vil klare å tilpasse seg i barnehagen og i det norske samfunnet. Det å ha kunnskap om hva det vil si å være i en akkulturasjonsprosess vil være viktig for de ansatte i barnehagen fordi det kan stilles andre krav og gi barnehagelæreren andre muligheter til å tilrettelegge for lek og læring (Fandrem, 2019, s. 115).

Fandrem henviser til Berry (1997), her presenteres det fire ulike strategier. Disse strategiene er en del av akkulturasjonsprosessen. Strategiene tar utgangspunkt i to spørsmål som gir personalet i barnehagen en pekepinn på hvilken strategi de skal benytte seg av. Utfallet av de to spørsmålene vil gi svar på hvilken av strategiene som egner seg best. Gjennom forskning (Sam, 1997) viser Fandrem (2011) at integrering er best som strategi. Denne prosessen fører til best tilpasning for barna. Integrasjonsstrategien kan gi barna bedre selvfølelse samt at de har en sunn og frisk oppfatning av seg selv. På den andre siden kan noen av de andre strategiene gi barna depressive tendenser. Dette betyr at det vil være viktig å ta vare på faktorer som var viktig for barnet før flyttingen startet, men også legge vekt på kontakten med nye faktorer (Tveitereid mfl., 2017 s.27). Derfor vil det være viktig at de ansatte i barnehagen har kunnskap om akkulturasjonsprosessen når de tar imot barn med fluktbakgrunn, slik de på best mulig måte kan integrere barnet.

2.6 Kompetanse hos personalet

“Globaliseringsprosesser har ført til at det norske samfunnet er blitt et mer mangfoldig samfunn, noe som innebærer at befolkningen i Norge består av mennesker med forskjellige språklig, kulturell og religiøs bakgrunn” (Gjervan mfl., 2014, s.9).

I barnehagen vil personalet møte både barn og foreldre med ulike bakgrunner. For at barn med fluktbakgrunn skal bli integrert og inkludert i barnehagen vil personalets kompetanse være viktig. Da vil det være relevant å ha fokus på hvilke strategier de ansatte i barnehagen legger til rette for i ulike situasjoner. I arbeid med barn ønsker man alltid å handle rett til barnets beste, og for å kunne gjøre dette vil pedagogens kompetanse være viktig. For at barna skal oppleve å bli inkludert vil det bli personalets oppgave å være bevisst og reflektert over ulike tilpasningsstrategier og sine egne strategier i møte med barnet og familien. (Fandrem, 2019, s. 118)

I møte med flyktningbarn vil det være sentralt å se på personalets kompetanse rundt barns utvikling av en positiv identitet. Barna i barnehagen vil være avhengig av å bli oppmuntret til å utvikle stolthet over sin språklige og kulturelle bakgrunn, altså en kulturell identitet som er positiv (Lauritsen & Berg, 2019. s. 35).

I studier av personalets møte med barn og foreldre med fluktbakgrunn blir det lagt frem flere eksempler av de ansatte opplever at de mister fagligheten. Lauritsen og Berg presenterer at en ansatt ved en barnehage opplevde at kompetansen hun hadde tilegnet seg under utdanningen og gjennom praksis ikke egnet seg lengre. Dette var fordi barnet og familien hadde en annen bakgrunn. Gjennom undersøkelsene kommer det frem at det er et behov for å styrke de ansatte sin kompetanse (Lauritsen & Berg, 2019. s. 34). Det er rom for forbedring når det gjelder kunnskap om barn med morsmål annet enn norsk, og ikke minst barn som har flyktningbakgrunn. Personalet i barnehagen trenger en utdanning der de lærer om barn og familier med fluktbakgrunn og hvordan kommunisere på tvers av kulturelle og språklige barrierer (Lauritsen & Berg, 2019. s. 36).

2.7 Traumer

Barn med fluktbakgrunn som skal starte i barnehagen kan være traumatisert. I barnehagen vil det være viktig for de ansatte å ha kunnskap og kompetanse om traumer slik barna kan få den hjelpen de trenger og hvem de skal bli henvist til. Personalet i barnehagen kan bidra ved å kjenne igjen symptomer og reaksjoner på traumer. Traume kan bli definert som “overveldende, ukontrollerbare hendelser som innebærer en ekstraordinær psykisk påkjenning for det barnet som utsettes for hendelsen” (Dyregrov, 1997) sitert i (Fandrem, 2017, s. 46).

Vi skiller mellom traume type 1- og traume type 2. Karakteristisk for traume type 1 er at individet har opplevd en traumatisk situasjon, som for eksempel en trafikkulykke eller et overgrep. Traume type 2 handler om en mer kompleks situasjon. Her vil det være snakk om en traumatisk opplevelse som er over en lengre periode, og som gjentas. Denne form for traume kan oppstå tilfeldig eller være skapt av mennesker som ved flukt. Når et barn blir utsatt for mange sterke inntrykk kan disse inntrykkene plage barnet i etterkant. Inntrykkene kan plage barnet også når det har kommet i trygghet. Det som skjer med barnet, er at de vonde følelsene som er knyttet til minnene ikke blir bearbeidet. Minnene barnet har vil være sterke, men med tiden kan minnene endre seg, og de kan bli uorganiserte. På grunn av at opplevelsen er så vond kan barnet fortrenge hendelsen, og barnet vil finne det vanskelig å hente fram minnene. På den andre siden kan barnet huske hendelsen i detaljer siden det ga så sterke inntrykk. For barnet kan det være vanskelig å snakke om hendelsen (Fandrem, 2017, s. 47).

Opplever barna at minnene er tåkete kan det være vanskelig for dem å skille mellom virkelighet og fantasi. Dette fenomenet blir kalt for dissosiasjon (Fandrem, 2019, s. 122). Dette kan føre til at barna kan få konsentrasjonsvansker, problemer med å kontrollere sinnet sitt eller panikk. (Fandrem, 2017, s. 48).

Å ha kompetanse om ulike typer traumer og hvordan det kan påvirke barna vil være viktig for de som jobber i barnehagen. Får ikke barna den hjelpe de trenger for å kunne bearbeide traumene sine kan det utvikle seg til posttraumatisk stresslidelse. Lidelsen er en reaksjon på et varig traume, og kan føre til at barnet har problemer med å tenke helhetlig og forstå omverden. Barnet

kan få vanskeligheter med å lære og regulere følelsene sine. Det vil påvirke barnet sin evne til å bygge trygge relasjoner til både de andre barna og de ansatte. (Fandrem, 2019, s. 122).

For et flyktningbarn vil det være viktig at de ansatte i barnehagen kjenner til symptomene på PTSD (posttraumatisk stresslidelse). Selv om personalet i barnehagen skal ha kompetanse om traumer er det viktig å være bevisst over at det ikke er de ansatte sin oppgave å fremstå som terapeut. Men de voksne skal kunne bidra til at barna får den terapeutiske hjelpen de trenger gjennom å henvise barnet videre. (Fandrem, 2019, s. 123). Er dette tilfellet og barnet har behov for henvisning må dette søkes om i samråd med foresatte. Barnet kan da bli henvist til ulike instanser som pedagogisk-psykologisk tjeneste (PPT) eller barne- og ungdomspsykiatrisk avdeling (BUPA). De ansatte i barnehagen vil ofte ha førstehåndskunnskaper om barnet det gjelder og vil derfor være sentrale samarbeidspartnere for de foresatte i denne prosessen (Fandrem, 2019, s. 124).

2.8 Tilvenning og oppstart i barnehagen

Rammeplanen for barnehagens innhold og oppgaver legger vekt på at ansatte i barnehagen skal arbeide med inkludering og mangfold der de ser mangfold som ressurs og oppmuntre til et godt foreldresamarbeid (Utdanningsdirektoratet, 2017). Når barnet kommer i barnehagen, skal personalet gi en tett oppfølging til både barnet og foreldrene. God og tett oppfølging er avhengig av de ansattes evner til å få barna til å føle at de hører til, få barna med i lek med de andre barna og la de lære gjennom gode opplevelser (Kalkman, s. 147).

For en god tilvenning må barna oppleve at de føler seg trygg og hører til, dette vil særlig være viktig når man jobber med flyktningbarn. I barnehagen vil barna møte et sosialt fellesskap som kan være ukjent for dem og kan oppfattes som skremmende. Flere av de nyankomne barna har opplevd å være på flukt og miste hjemmet sitt. Da vil det være naturlig for foreldrene å håpe at barnet kommer til et sted som er trygt og har trygge voksne. I tilvenningsperioden vil barnet og foreldrene trenge tett oppfølging. De møter en ukjent struktur og det vil derfor være viktig med god støtte fra de ansatte i barnehagen. Tilvenningsprosessen vil være individuell og for noen

barn kan den vare i tre dager mens for andre kan den strekke seg ut til flere måneder. For barnet og foreldrene kan tilvenningen oppleves som utfordrende fordi det foregår i setting der de vil være minoritetsspråklige. Tilvenningen kan være en krevende prosess når det gjelder kommunikasjon (Kalkman, 2017, s. 149).

3.0 Metodedel

I denne delen vil vi presentere vårt valg av metode, der vi har valgt kvalitativt forskningsintervju og observasjon. Vi vil begrunne hvorfor vi har valgt denne metoden for å få svar på problemstillingen vår samt begrunne valg av informanter. Vi tar for oss metodekritikk og mulige feilkilder som kan ha påvirket resultatet vårt. Videre vil vi presentere ulike etiske hensyn, vi må ta høyde for og til slutt refleksjon og behandling av data.

Vilhelm hevder at metode er et verktøy eller et middel man benytter seg av for å løse problemer (Vilhelm Aubert, 1985, s.196). Metoden vil fortelle oss noe om hvordan vi skal gå til verks for å tilegne oss kunnskap om det vi ønsker å undersøke. Når vi samler inn data vil metoden hjelpe oss til å innhente informasjonen vi trenger til vår undersøkelse (Dalland, 2020, s. 53.) Metoden vi velger vil hjelpe oss å besvare problemstillingen vår, av den grunn vil det være viktig å ta gode valg i forhold til dette (Dalland, 2020, s. 53.). For å få svar på spørsmål kan man anvende ulike metoder, og man skiller mellom kvantitativ og kvalitativ metode. Gjennom kvantitative metoder vil man få innsamlet data i form av målbare enheter, og kvalitative metoder vil ha fokus på opplevelse og meninger som ikke lar seg måle eller tallfeste (Dalland, 2020, s. 54.)

3.1 Valg av metode

For at vi skal kunne besvare vår problemstilling har vi valgt å benytte oss av kvalitativ metode. Kvalitativ metode blir beskrevet av Dalland som en metode som fanger opp opplevelser og meninger som ikke kan tallfestes (Dalland, 2020, s.56). Denne metoden vil bidra til mer dypere forståelse, og være til hjelp med å gi forskningen vår erfaringer fra personer som har arbeidet ute

i barnehagefeltet. Ved et intervju vil informantene komme med egne erfaringer, kompetanse og kunnskap, som gir oss en annen innsikt i forskningen. Vi vil også benytte oss av observasjoner vi har erfart oss gjennom våre praksisperioder.

3.2 Kvalitativt forskningsintervju

Vi har valgt kvalitativt forskningsintervju da vi på forhånd fant lite forskning rundt temaet familier og barn med fluktbakgrunn i barnehagen. Vi ønsker å undersøke nærmere samarbeidet med foreldrene og eventuelle foresatte, personalets kompetanse, erfaringer og generelle tanker og sist men ikke minst hvordan personalet ivaretar barnet. Formålet med intervjuet er ikke kun å utveksle synspunkter om temaet, men å skape mening, forståelse og helheten som igjen fører til kunnskap (Dalland, 2020, s.68).

Når man intervjuer må man kunne samtale med forskjellige mennesker i ulike livssituasjoner. Å ha samtaler med mennesker innebærer at man tar i bruk sine faglige og menneskelige ressurser. Man må forstå og orientere seg om situasjonen og hvordan man må snakke og stille spørsmål for å bli forstått (Dalland, 2020, s. 65). Vi ønsker å forstå verden ut ifra intervjupersonenes side. Det kvalitative intervjuet blir brukt for å få frem kunnskap som fører til forståelse.

Forskningsintervjuet vil være utfordrende for vår samtaleferdighet, og det krever at vi er godt forberedt og er lydhør overfor intervjupersonene (Dalland, 2020, s.68). Noe som også kan være utfordrende er tidsrammen hvor intervjuene skal gjennomføres og dataene skal behandles. Vi ønsker derfor å benytte oss av intervjuguiden vår som utgangspunkt, og ta i bruk oppfølgingsspørsmål som er en god mulighet for mer utdypende svar. Vi har valgt et tema som kan være sårbart og derfor krever samspillet mellom intervjuet og intervjuperson empati og respekt fra oss som intervjuer (Dalland, 2020, s. 66).

3.3 Observasjon

Observasjon og intervju henger sammen som metode og begge to går under kvalitativ metode. Observasjon er i det daglige som oftest tilfeldig og overfladisk, men kan imidlertid bli tolket. Når

vi kombinerer observasjon og intervju kan observasjonene gi nødvendige forutsetninger for intervjuet og intervju kan på samme måte bidra til å utfylle det bildet som observasjonen gir (Dalland, 2020, s.101).

Vi ønsker i vår oppgave å anvende egne observasjoner fra vårt studieforløp å bruke disse som eksempler og å sammenligne. Dette vil være hovedsakelig ikke deltakende observasjoner og ustrukturerte observasjoner som vi har opplevd gjennom studiet vårt.

3.4 Valg av informanter

For å få et utdypende og helhetlig svar på vår problemstilling: *"Hvordan samarbeide og ivareta barn og familier med fluktbakgrunn i barnehagen?"* valgte vi å intervju en pedagogisk leder og en styrer. Vi startet tidlig med å kartlegge hvilke personer vi skulle intervju. Vi har tatt et strategisk valg som vil si at vi har valgt personer som har erfaring eller kunnskap om det vi ønsker å få svar på. Vi fant våre intervjupersoner gjennom å søke opp barnehager som har relevant kompetanse om temaet, og gjennom samtaler har vi informert dem at de kunne være aktuelle intervjupersoner for vårt forskningsprosjekt (Dalland, 2020, s. 79).

Vi valgte en pedagogisk leder og en styrer, med tanke på at vi skal gjennomføre et kvalitativt forskningsintervju og ønsket derfor ikke for mange informanter. Dalland (2020) hevder at samtaler med to eller tre intervjupersoner kan gi oss mye godt stoff til en oppgave. Vi ønsker å gå i dybden og da kan ikke antallet av personer vi intervjuer være for stort (s. 81).

For å oppnå et vellykket intervju er det viktig at man har forberedt oss godt. I forkant av intervjuet har vi informert informantene ved å sende ut en mail. Vi har sendt ut et informasjonsskriv og en intervjuguide.

3.5 Etiske retningslinjer

I arbeid med bacheloroppgaven er det viktig å kjenne til de etiske forpliktelsene vi har, som omfatter alt fra planlegging til formidling av prosjektets resultater (Dalland, 2020, s. 167). Vi valgte å ikke sende inn meldeskjema til Norsk senter for forskningsdata da vi ikke skal registrere noen anonyme opplysninger, og er derfor avhengig av å holde all sensitiv informasjon anonymt.

Etiske overveielser omhandler mye mer enn det å følge regler. Det innebærer at vi tenker gjennom hvilke etiske utfordringer vårt arbeid kan forårsake (Dalland, 2020, s. 167). Som nevnt tidligere har vi valgt et tema som kan være sårbart og utfordrende for enkelte, noe som krever at vi viser respekt og empati for vedkommende.

I informasjonsskrivet (vedlegg) som vi sendte ut til deltakerne på forhånd, har vi skrevet at vedkommende kan trekke seg når som helst og at deltakelsen er frivillig. Og vi velger å bruke koder i teksten for å anonymisere deltakerens identitet.

3.6 Metodekritikk

Uansett hvilken metode man benytter seg av, vil det være styrker og svakheter ved metoden. På grunn av dette er det viktig å stille seg kritisk til metoden, og i dette tilfellet kvalitativt forskningsintervju. (Bergsland & Jæger, 2014, s. 80). Kvalitative metoder kan gi oss høy validitet ved å tillate utforskning av temaet ved å gjennomføre dybdeintervjuer, og det gir oss muligheten til å stille oppfølgings spørsmål. Gjennom denne metoden kan man også observere informantens kroppsspråk og mimikk for å tolke svarene (Larsen, 2017, s. 29). På den andre siden vil ingen metode være uten feil forteller Bergsland og Jæger (2018), derfor er det viktig å være kritisk og reflektere over valg av innsamlingsstrategier og metode. Innenfor kvalitativ forskning er reliabilitet og validitet avgjørende for å sikre at funnene er pålitelige (s. 80).

Reliabilitet handler om å vise nøyaktighet i innhenting av data. Imidlertid er det ikke lett å sikre høy reliabilitet når man benytter seg av kvalitativt intervju, da situasjonen og intervjuerens

identitet kan påvirke informantens svar. I disse tilfellene vil troverdighet spille en viktig rolle for å opprettholde reliabiliteten.

Bergsland og Jæger hevder at validitet handler om hvor bra den innsamlede dataen representerer temaet som skal bli undersøkt (2014, s. 80). For å styrke vår validitet har vi funnet informanter som har kunnskap om temaet. Som nevnt før søkte vi på internett og fant barnehager som hadde tatt imot flyktningbarn og hadde erfaring rundt temaet vi ønsket å undersøke. Vi har også sendt ut intervjuguide til informantene før vi gjennomførte intervjuene slik at de kunne forberede seg.

4.0 Presentasjon av empiri

I denne delen ønsker vi å presentere resultater og funn fra våre to intervju. Vi tar i bruk disse to intervjuene da vi tror de kan hjelpe å besvare vår problemstilling “hvordan samarbeide og ivareta barn og familier med fluktbakgrunn i barnehagen?”

Vi hadde fire hovedtema i intervjuene, som vi kommer til å fokusere på i teksten for å få en oversiktlig sammenheng. Vi intervjuet en styrer med flere tiårs erfaring og en barnehagelærer med nærmere ti års erfaring. Vi kommer til å omtale informantene som “styrer” og “barnehagelærer” i teksten for å holde informantene og intervjuet anonymt.

4.1 Styrer

Kompetanse og holdninger hos personalet

Styrer trekker frem at hun synes at personalet har ingen eller lite kunnskap og kompetanse når det kommer til barn og familier med fluktbakgrunn. Hun påpeker at man burde lære mer om det gjennom utdanningen vår. Videre presenterer hun at noen har generell kompetanse om traume, men ikke kompetanse om traume i sammenheng med flukt. “Det var derfor utfordrende å få 10 nyankomne flyktningbarn i barnehagen på grunn av manglende kompetanse”. Hun trekker frem en ansatt som snakker samme språk som flere av de nyankomne barna. Den ansatte ble utrolig

nyttig for barnehagen og ble en stor ressurs for både barna og de voksne. På bakgrunn av den ansatte sin språklige kompetanse var det lettere å få samarbeidet med foreldrene. Flere av foreldrene hadde behov for mye informasjon og den ansatte som snakket samme språk som barna og foreldrene ble en nøkkelperson i kommunikasjonen.

For å øke personalets kompetanse legger hun vekt på at de kan bruke planleggingsdager og andre møter til å lære om barn og familier med fluktbakgrunn. Tidligere har de jobbet litt med ulike nettressurser. De har hatt webinar med Dag Nordanger om traumebevissthet, og lest seg opp på nettsider som udir. Barnehagelærer A forteller også at de har brukt migrasjonspedagoger. «En migrasjonspedagog er ansatt i kommunen og er en støtteordning til barnehager». Hun legger vekt på at migrasjonspedagogen kan sitte med kunnskap som kan hjelpe de ansatte i barnehagen til å utvikle sin kunnskap og kompetanse og synes dette tilbudet hjalp dem til å videreutvikle seg selv.

Foreldresamarbeid

«Foreldresamarbeidet er en stor utfordring» svarte styreeren. Hun understreker at det ville vært en enda større utfordring uten en ansatt som snakker samme språk. Videre forteller styreeren at det var vanskelig å sette grenser på hvilken informasjon de skulle gi. «Foreldrene ville vite alt, svangerskap, helsevesen og barnevernet». Mange av foreldrene til barna er veldig opptatt av det norske barnevernet. Flere av foreldrene har hørt om det og var bekymret rundt dette. «Foreldrene trengte tid og mye informasjon om dette temaet». Noen av foreldrene prater engelsk, men generelt sett er det dårlig engelsk. For å kunne samarbeide brukte de google translate for å forstå hverandre, men forståelsen var begrenset. Den ansatte med samme språk holdt et foreldremøte. Styreeren var selv med på møtet. «Her fikk jeg virkelig oppleve hvordan det er å sitte i et rom der man ikke forstår noe». Hun fikk føle på hvordan mange av foreldrene til barna opplever situasjoner i et nytt land.

Styreeren opplevde også at det var vanskelig å formidle praktiske beskjeder, som for eksempel om klær. «I Norge er man mye ute i barnehagen og det kan være vanskelig for foreldrene å vite hvordan de skal kle barna». I barnehagen samlet de opp klær som ikke ble brukt slik at foreldrene kunne gå å ta det de trengte av klær til barna sine. En annen utfordring var konflikter mellom barna om hvordan de ansatte skulle løse dette. «Barna slår hverandre» sier styreeren og legger til at barna kommer fra ulike kulturer. Hun synes det er vanskelig å vite hvorfor barna slår, om det

er på grunn av opplevelser eller kultur. Flere av barna har opplevd traumatiske ting og er i sårbare situasjoner. Her brukte de ansatte i barnehagen en del tid på å finne ut hvordan de skulle løse slike situasjoner.

Noen av foreldrene hadde problemer med å gå fra barna sine i barnehagen. «Foreldrene var til stede med barna i barnehagen i to måneder. Både barna og foreldrene har opplevd mye og er sårbare. Hun påpeker at det derfor kan være vanskelig å etterlate barna i en ny og ukjent arena. Styreren legger også til at noen av barna var informert om alt som skjedde i hjemlandene sine. Barna snakker med familie som er igjen i hjemlandet, ser nyhetene, og bilder og videoer av dødsfall. «Barna tegner bomber, snakker om Putin, klippet ut våpen med papir». Hun forteller at barna har behov for å leke ut det de har opplevd, men etter hvert blir det mindre av denne type lek.

Gjennom samarbeidet med foreldrene synes hun det kan være utfordrende da man har ulike syn på barnet. Flere av barna har ikke gått i barnehage før og foreldrene vet ikke hva det å gå i barnehage innebærer. Hun sier at noen av foreldrene hadde vanskelig for å skape tillit til de ansatte. «Foreldrene føler seg ikke sikre på at barna blir godt ivaretatt». En annen utfordring var språket. Når man ikke kan kommunisere på et felles språk blir det vanskelig å få til et godt samarbeid. Hun avslutter med at de var heldige som hadde en ansatt som snakket samme språk som flere av foreldrene.

Barnets behov

«Når de nyankomne barna kommer til barnehagen har vi fokus på å danne trygge relasjoner og omsorg står sterkt». Hun forteller at de møter dem på følelsene til barna. Hun påpeker at mange norske barn har det trygt og godt, men at mange nyankomne flyktningbarn ikke har denne tryggheten og derfor vil det være viktig å gi barna trygghet og omsorg. Barna som kommer, har et behov for å bli forstått og det vil være viktig at vi voksne er tålmodige med barna og gir dem tid. Det oppstår vanskelige situasjoner hvor barna slår eller spytter på voksne, og hun poengterer at voksne må forstå at det kan være en grunn bak dette.

Gjennom intervjuet forteller hun at for å gi barna en god tilvenning var det viktig å la foreldrene bli trygge. For de nyankomne flyktningbarna var det en lengre tilvenningsperiode. Alt fra en uke

til to måneder. Dette kunne by på en rekke ulike utfordringer. «Vi måtte ta opp med foreldrene at de kanskje burde prøve åpen barnehage der foreldrene kan være med».

Barnehagen har erfaring med barn fra andre land. Tidligere har de brukt bildekort for å kommunisere. Det har de og benyttet seg av i møte med de nyankomne flyktningbarna. Hun forteller at «barna har respondert veldig bra på dette, og det er et viktig verktøy som ga barna trygghet». For å inkludere barna har de også jobbet med et prosjekt. Prosjektet heter «velkommen inn i fortellingen». Her bruker de både norske og ukrainske eventyr for at alle barna skal ha en referanse.

Oppstart

For å få plass i barnehagen må foreldrene søke om ordinær barnehageplass. Det blir gjort akkurat de samme forberedelsene som vi gjør til vanlig. Barna får navn og plass i garderoben. Så snakker de med foreldrene, hun forteller at de stort sett snakker med mødre på grunn av at fedrene ofte er igjen i hjemlandet. Etter en stund setter de i gang med oppstartsamtaler. Her må foreldrene fylle ut et helseskjema som står på ukrainsk. Styreren poengterer igjen at her har det vært heldige med en ansatt som snakker samme språk og det har vært en stor ressurs. På oppstartsamtalene trenger foreldrene mye mer informasjon, fordi kulturen og samfunnet er nytt for dem. «Vi må passe på å ikke gi alt for mye informasjon på en gang, men sakte, men sikkert informere foreldrene». Hun forteller at foreldrene vil gjerne vite alt med en gang og gjerne om alt som er nytt, men de i barnehagen har bare kompetanse om deres fagområde. Men alt i alt er foreldrene veldig takknemlige for at barna får gå i barnehage.

Noen av barna vil bli flyttet til andre steder av landet. «Selv om det er midlertidig for noen av barna er det viktig at de skal få oppleve barnehagehverdagen som de andre barna». Hun avslutter intervjuet med å si at barna er en av oss og vi må derfor behandle dem slik.

4.2 Barnehagelærere

Kompetanse og holdninger hos personalet

«Jeg føler absolutt ikke personalet har tilstrekkelig med kompetanse når det kommer til barn og foreldre med fluktbakgrunn, å hvert fall ikke når det gjelder nylige ankommende»

Barnehagelæreren poengterer at det burde være bedre kompetanse på dette, særlig når det gjelder nyankomne familier. «Man vet lite om hvor de bor, og hva de har opplevd. Spesielt dette med traumer, noe jeg virkelig skulle ønske var mer prioritert i barnehagelærerutdannelsen». Hun sikter mot da hun selv tok utdannelsen, hvor hun opplevde alt for lite fokus på spesielle temaer som er tabu, og som man hører lite om generelt i utdannelsen. «For å øke personalets kompetanse kunne man fått mer tilbud om kurs fokusert på akkurat dette».

Barnehagelærer viser tydelig engasjement rundt temaet kompetanse og holdninger hos personalet. «Har man hatt mer fokus på dette nå når det er blåst opp i media på grunn av krigen i Ukraina og antallet familier som er på flukt? Vi samarbeider ofte med familier som har flyktet, men som gjerne ikke blir pratet like mye om som i denne situasjonen hvor Ukraina er et daglig tema, og som vi kanskje ikke har tatt like godt imot som ukrainske barn». Hun retter fokuset mot media hvor dette er et dagligdags tema. Barnehagelærer avslutter temaet med et sterkt ønske om mer av dette under utdannelsen. Hun understreker at det må være tilbud om kurs til personalet. Noe hun savner i dagens situasjon.

Foreldresamarbeid

Barnehagelæreren starter direkte med utfordringene i foreldresamarbeidet og har en sterk mening om at «kultur er kanskje over språket». Hun mener med dette at språket er en utfordring i seg selv, men familiens kultur er det som kan være mest utfordrende i samarbeid med foreldre. «Foreldre synes norske barnehager er veldig annerledes enn i deres hjemland. Det er utfordrende overfor forståelsen for den norske kulturen og å være fleksibel for deres ønsker og behov». Hun viser til situasjoner hvor foreldre spør om utrolig mange spørsmål man selv ikke har svar på og som er vanskelig å sette ord på.

«Men de er i en integreringsfase og må tilpasse seg selv. Jeg har en russisk ansatt som er inne på avdelingen to dager i uken. Språket er vanskelig, men noen kan litt engelsk. Vi har brukt mye google translate». Barnehagelæreren viser frem viktigheten med et mangfoldig personale. Hun drar også frem bruk av hjelpemidler når språk og kommunikasjon blir vanskelig.

“Klær og midler er også en stor utfordring hvor foreldrene trenger veiledning på hvilke klær som kan være gode, særlig ull på vinteren”. Hun trekker frem at foreldre ikke har nok kunnskap, og kommunikasjonen når ikke alltid frem. “Barna ordner seg ganske greit, utfordringen er stort sett foreldrene som er bekymret og de spør om veldig mye, ofte spørsmål jeg ikke kan svare på”. Barnehagelæreren trekker frem spørsmål om barnevernet i Norge som er et veldig vanlig spørsmål hun får fra foreldre fra andre kulturer. “Kommunen har klart å være et godt hjelpemiddel i situasjonen med flyktingene og hatt et godt samarbeid til barnehagen”. Hun fokuserer på krigen i Ukraina og samarbeidet med kommunen som har gitt et godt tilbud til flyktningsfamiliene.

Barnets behov

“Jeg vil si at situasjonen er tøffere for foreldrene enn for barnet”. Barnehagelæreren poengterer at foreldrene går gjennom hele opplevelsen med forståelse for hva som foregår, men barnet får inntrykkene som kan ha en innvirkning, men ikke på samme nivå som for foreldrene. “Barna er veldig tilknytnings-dyktige, og vi ivaretar barna på akkurat samme måte som alle andre barn.” Vi får barn fra andre land ellers, så situasjonen er ikke særlig annerledes utenom antallet da vi fikk mange ukrainske barn på grunn av krigen.

Barnehagelæreren drar også frem bildestøtte og tegn til tale som hjelpemiddel til god tilvenning, “jeg har alltid med meg bildekort som jeg tar i bruk i samtaler med barna”. Hun viser til en situasjon hvor hun hadde vanskeligheter med å forstå hva et nyankommet barn ville formidle og måtte derfor bruke kortene som var til stor hjelp.

“Mat har også vært et problem i tilvenningen. Å få barnet til å spise de som blir servert i barnehagen”. Barnehagelæreren påpeker at maten er forskjellig i alle kulturer, og spesielt lunsj hvor vi ofte serverer brødmat, men i et annet land kan brødmaten være tilbehøret.

“Tilvenningen varierer veldig, der noen barn trenger lengre tid enn andre. Vi er også mindre strenge overfor foreldre i tilvenningen, hvor de ofte er med barnet i flere uker”. Hun konkretiserer at dette er for å styrke foreldrene og barnets trygghetsfølelse, og starten på integreringsfasen hvor alt er nytt. “Minuset med å ha foreldrene lenger i barnehagen er at det er veldig slitsomt, men vi må tilrettelegge for dette da det kan være tøffere for foreldrene”. Barnehagelærerne mener det er vanskelig for foreldrene å gi slipp på barnet sitt i en helt ny og ukjent kultur, noe de må godta og ha forståelse for.

Oppstart

“Det første jeg gjør er å få ut informasjon på deres morsmål. Informasjon om barnehagen og hverdagen for å vise hva som skjer hos oss. Men ikke for mye informasjon som kan være overveldende. Vi starter med besøk, og blir kjent med barnet og foreldre” Barnehagelæreren presiserer at hun ønsker å gi dem en inkluderende velkomst og at dette er viktig å gjøre med en gang i startfasen.

“Man får generelt veldig lite informasjon om barnet på forhånd, og man vet ikke hva man skal forvente eller forberede seg på. Vi har startsamtaler hvor vi spør om grunnleggende spørsmål som er viktig for arbeidet med barnet”. Hun mener at oppstarten er avgjørende for hvordan barnet tilpasser seg kulturen og barnehagehverdagen. “Det er også ganske vanskelig å ha foreldrene hengende over seg i flere uker, da de gjør det vanskelig å bli kjent med barnet”. Hun hevder at oppstarten er den samme, men mye lenger i en slik situasjon. Og barna lærer kjempefort, og forstår mye av det vi sier og gjør selv uten samme morsmål.

5.0 Drøfting

I denne delen vil vi analysere og sammenligne resultatene fra våre gjennomførte intervjuer med den teoretiske rammen for å besvare vår problemstilling grundig og grundig reflektere over funnene vi har gjort.

5.1 Kompetanseheving for barnehageansatte

Som nevnt tidligere vil personalet i barnehagen møte barn og foreldre med ulik kulturell bakgrunn. For å sikre inkludering og integrering av alle barn, uavhengig av deres bakgrunn, spiller personalets kompetanse en avgjørende rolle. For å kunne tilby barna og foreldrene med fluktbakgrunn en god opplevelse i barnehagen, vil det være avgjørende at personalet besitter tilstrekkelig kunnskap og kompetanse (Fandrem, 2019, s. 118). Som styrer påpeker, er det viktig at personalet i barnehagen har tilstrekkelig kompetanse om temaet gjennom utdanning. Imidlertid har vi erfart at gjennom vår utdanning har vi ikke hatt noe undervisning om dette temaet. Vår informant som er utdannet barnehagelærer poengterer at gjennom hennes studie opplevde hun lite fokus på slike tema som kan være tabu. Dette fører til at utdannede pedagogiske ledere og barnehagelærer ikke har kunnskap om barn og familier med fluktbakgrunn. Lauritsen og Berg har gjennomført undersøkelser som viser at det er et stort behov for å styrke de ansatte sin kompetanse. De hevder at personalet trenger en utdanning der de lærer om hvordan man kan kommunisere og ivareta barn og familier med fluktbakgrunn (Lauritsen & Berg, 2019, s. 36). Manglende kunnskap og kompetanse kan føre til utfordringer for både barna, foreldre og de ansatte i barnehagen.

Ifølge barnehagens styrer nevner hun at noen ansatte har generell kunnskap om traume, men ingen har kunnskap om traume i sammenheng med flukt. Det vil være viktig at personalet i barnehagen har kunnskap om traumer knyttet til flukt slik at barna kan få den hjelpen de trenger og bli henvist videre (Fandrem, 2017, s. 46). Ansatte som jobber i barnehage vil ofte ha førstehåndskunnskaper om barnet og derfor vil de være sentrale samarbeidspartnere for videre henvisning til andre instanser (Fandrem, 2019, s. 124). Men hvordan kan man øke personalets kunnskap om dette temaet? For å kunne styrke personalets kunnskap og kompetanse om traume og flukt hevder styrer at hun ønsker å bruke planleggingsdager for å lære personalet mer om temaet. Styrer og de ansatte har også deltatt på Webinar med Dag Nordanger om

traumebevissthet for å øke sin kunnskap om traume. Dette understreker behovet for økt opplæring og kompetanse blant de ansatte i barnehagen, og at det burde være et bedre tilbud for kurs og opplæring innenfor dette temaet, inkludert i barnehagelærerutdanningen.

Både styrer og barnehagelærer trekker frem at de har fått god hjelp av migrasjonspedagoger. Styreren hevder at “Migrasjonspedagogene kommer med kunnskap som kan hjelpe oss ansatte i barnehagen”. Dette kan føre til at de ansatte blir bedre rustet til å håndtere situasjoner eller utfordringer som oppstår i samarbeid med barn og foreldre med fluktbakgrunn. Når man har kunnskap om temaet og vet hvordan man ivaretar barn og familier med fluktbakgrunn vil det skape et inkluderende og trygt miljø for dem. Om barnehager benytter seg av migrasjonspedagoger kan det også bedre kommunikasjonen mellom de ansatte og foreldre med migrasjonsbakgrunn. Gjennom intervjuet og teori ser vi viktigheten av å ha tilstrekkelig kompetanse og hvordan dette kan berike personalet i møte med barn og foreldre med fluktbakgrunn.

Vi har personlig observert en mangel på undervisning om dette temaet i løpet av vår utdanning. For å forbedre barnehagelærerutdanningen og inkludere mer undervisning om barn og familier med fluktbakgrunn, er det flere tiltak som kan bli vurdert. Selv har vi reflektert over å oppdatere pensumet. En gjennomgang og vurdering av eksisterende pensum med sikte på å integrere moduler eller fag som tar for seg flukt, migrasjon, kulturell mangfoldighet, og som inkluderer studier av traumer, kulturelle tilpasninger og flerspråklighet.

En annen mulig forbedring kan være å sikre at utdanningen har kvalifiserte forelesere, med ekspertise innen området flukt og migrasjon. Dette vil kunne bidra til å sikre at undervisningen er kvalitetsbasert og oppdatert. Et annet tilbud kan være å integrere praksis opplevelser som gir oss studentene mulighet til å arbeide med barn og familier med fluktbakgrunn. Dette kan være i flerkulturelle barnehager eller barnehager som har erfaring med å håndtere barn og familier med fluktbakgrunn. Dette kan hjelpe fremtidige barnehagelærere mot å forstå og håndtere de behovene til barn og familier med fluktbakgrunn. Ved å implementere slike tiltak kan barnehagelærerutdanningen bedre tilpasses for å inkludere mer undervisning om barn og familier

med fluktbakgrunn og dermed bedre forberede fremtidige barnehagelærere på å møte de ulike utfordringene og behovene til denne gruppen.

5.2 “Hva er nøkkelen til et vellykket samarbeid?”

Som diskutert tidligere sier Glaser (2019, s.11) at foreldresamarbeid er en vesentlig og omfattende del av arbeidet i barnehagen, og et vellykket samarbeid vil fremme utvikling og læring, og forbedre barnets velvære. Derfor er det avgjørende å ha gode samarbeidsferdigheter når man møter foreldre. Styrer tar opp ulike utfordringer som har oppstått i foreldresamarbeidet i barnehagen når det gjelder kommunikasjon og kulturelle forskjeller i samarbeid med foreldrene. Hun viser at det kan være vanskelig å formidle informasjon til foreldre, spesielt når det er språklige utfordringer og ulike kulturelle forventninger. Videre nevner hun at traumatiske opplevelser kan påvirke barnas atferd og at det kan være vanskelig å forstå og håndtere dette når man ikke har den samme kulturelle bakgrunnen som foreldrene og barnet.

Hvordan kan barnehagen møte disse utfordringene i foreldresamarbeidet? Styrer nevnte at “noen av foreldrene prater engelsk, men generelt sett er det dårlig engelsk”. Språkbarrieren er nok en av de største utfordringene i samarbeidet. Først og fremst kan det være viktig å ha et bevisst forhold til kommunikasjonen med foreldrene. Dette kan inkludere å bruke tydelig språk og gjerne også visuelle hjelpemidler som bilder eller illustrasjoner, særlig når man har språklige utfordringer. Barnehagelærer nevner at de benyttet bildekort som et hjelpemiddel i kommunikasjon med foreldre, med formål om å forenkle dialogen. Hun nevner også Google Translate som en god ressurs og som har vært hjelpsomt i noen situasjoner. Lauritsen & Berg (2019, s. 36) mener at personalet i barnehagen trenger en utdanning der de lærer om barn og familier som har fluktbakgrunn og hvordan kommunisere på tvers av kulturelle og språklige barrierer.

Gjennom forskning kommer det fram at flere pedagoger syns språket er en utfordring i samarbeid med minoritetsforeldre og at de er usikre og unngår å kommunisere med dem med mindre det er nødvendig. Pedagogene sier det er utfordrende å vite hva de skal snakke om eller hvordan de skal kommunisere sammen (Bergersen, 2017. s. 203). Styrer understreker at det ville vært enda vanskeligere uten en ansatt som snakket samme språk som flere av foreldrene. Dette bekrefter igjen at språkbarrierer kan være en av de største utfordringene når det gjelder å skape et godt samarbeid mellom foreldre og ansatte i barnehagen. Styrer nevner også at flere av foreldrene hadde problemer med å gå fra barna sine i barnehagen. Hun påpeker også at det derfor kan være vanskelig å etterlate barna i en ny og ukjent arena. Det er derfor viktig med et mangfoldig personale som kan kommunisere på ulike språk og forstå ulike kulturer. Det er også viktig for å bygge tillit og skape et inkluderende miljø for alle foreldre og barn i barnehagen.

Styrer nevnte blant annet at flere av barna aldri har gått i barnehage før og foreldrene vet ikke hva det å gå i barnehage innebærer. Hun fortalte at noen av foreldrene hadde vanskelig med å skape tillit til de ansatte. Noen foreldre kan ha vanskelig for å stole på de ansatte i barnehagen, spesielt hvis de ikke forstår språket eller ikke kjenner til barnehagen som en institusjon. Det å bygge tillit kan ta tid, men det er en svært viktig faktor for et godt samarbeid.

Når det kommer til kulturelle forskjeller, kan det være nyttig å sette seg inn i de ulike kulturene og forventningene som foreldrene har. Dette kan gi en bedre forståelse for hvordan man kan tilpasse seg og møte foreldrene på en god måte. Det kan også være nyttig å ha en bevisst holdning til kulturformidling og integrering i barnehagene, for eksempel ved å ha temaer som inkluderer ulike kulturer og tradisjoner. I følge Gjervan et al. (2014, s. 108) påpeker de at personalet må ha evne til å respektere foreldrenes tro, holdninger og verdier, og dette kan videre skape en større forståelse i samarbeidet mellom personalet og foreldrene. Man må være forberedt på at man møter situasjoner hvor barnehagen og hjemmet står for ulike verdier.

En faktor som også kan bidra til å styrke foreldresamarbeidet er å ha et åpent og tillitsfullt forhold til foreldrene. Dette kan innebære å ha jevnlig foreldresamtaler og åpne møter der foreldrene kan komme med innspill og tilbakemeldinger på arbeidet i barnehagen. Det kan også være nyttig å involvere foreldrene aktivt i barnehagens planlegging og gjennomføring av aktiviteter og

prosjekter. Som nevnt tidligere er foreldresamarbeid en stor del av arbeidet som blir gjort i barnehagen. Et godt samarbeid vil bidra til utvikling og læring, og kan styrke barnets trivsel. Det vil derfor være viktig å ha gode samarbeidsferdigheter i møte med foreldre. (Glaser, 2019, s.11).

Til slutt kan det være nyttig og ha en reflekterende praksis der man kontinuerlig evaluerer og vurderer samarbeidet med foreldrene. Dette kan inkludere og reflektere over hva som fungerer godt og hva som kan forbedres, og å ta tak i eventuelle utfordringer og arbeide aktivt for å løse dem. På denne måten kan barnehagen stadig forbedre og styrke samarbeidet med foreldrene og dermed bidra til en god utvikling og læring for barn.

5.3 Barnets behov

Tilvenning blir nevnt flere ganger i begge intervjuene med styrer og barnehagelærer, noe som tyder på at oppstartsfasen er avgjørende for å etablere relasjoner og trygghet. Barnehagelæreren poengterer at mange nyankomne flyktningbarn ikke har den samme tryggheten som norske barn, og derfor er det viktig å gi dem ekstra oppmerksomhet og omsorg. For mange av barna vil barnehagen være en fremmed arena, og derfor vil behovet for gode og trygge relasjoner stå sentralt.

Barnehagelæreren understreker at det kan være vanskelig for barna å tilpasse seg til en ny kultur og språk, og at dette kan ta tid. Det kan være til hjelp å benytte tolk som et annet hjelpemiddel for å kommunisere med barnet. Som nevnt tidligere i teksten så viser det enda en gang viktigheten med et mangfoldig personale, hvor personalet kan kommunisere med barnet på deres morsmål. Barnehagen har erfaring med å bruke bildekort og andre hjelpemidler for å kommunisere med barna, og dette har vært til stor hjelp i startfasen. Gjervan, Andersen & Bleka (2013, s. 61) forteller at det er personalets kompetanse, evne og vilje til å håndtere en flerkulturell situasjon som avgjør hvilken tilnærming barnehagen har. Det er viktig å være tålmodig med barna og gi dem den tiden de trenger.

Barnehagelæreren påpeker også at det kan være viktig å være tålmodige med barna og gi dem tid til å tilpasse seg. Noen barn trenger lengre tid enn andre, og det kan være nødvendig å ha foreldrene med i barnehagen i flere uker for å styrke både barnets og foreldrenes trygghetsfølelse. Under intervjuet i barnehagen vi besøkte, ble det klart hvor viktig det var å ha foreldre til stede. Samtidig oppsto det utfordringer når foreldrene var til stede for lenge, og personalet hadde vanskeligheter med å danne relasjoner med barnet da det ikke nådde frem.

For å imøtekomme barns behov, bør barnehager ha mer fokus på temaer som dette. Det er for tiden ikke nok oppmerksomhet på slike temaer i utdannelsen, spesielt når det gjelder utfordrende temaer. Det er viktig å sørge for at barn som kommer fra ulike bakgrunner og opplever forskjellige utfordringer føler seg inkludert og ivaretatt i barnehagemiljøet. Barnehagen kan spille en svært viktig rolle i å støtte disse barna som kommer til våre barnehager, og gi dem trygghet og en positiv opplevelse av å være en del av fellesskapet. Noe som samstemmer med Kalkmans teori (2017, s. 147) om at barnehagen anses som en arena for integrering som er av stor betydning for nyankomne barns språkutvikling og psykososial helse.

Til slutt påpeker barnehagelæreren at det er viktig å ivareta alle barn på samme måte, uansett bakgrunn. Hun understreker at barn fra ulike kulturer og land ikke er så annerledes enn norske barn, og at det er viktig å inkludere alle barn i barnehagen. Alt i alt viser dette at tilvenning av nyankomne flyktningbarn kan være en utfordring, men at det er viktig å gi barna trygghet og omsorg, tilpasse seg deres behov og kultur, og å være tålmodige, åpne og fleksible i møte med barnets behov.

5.4 Oppstart

I tråd med rammeplanen for barnehagens innhold og oppgaver (Utdanningsdirktoratet, 2017) skal de ansatte legge vekt på inkludering og mangfold. Dette vil være spesielt viktig når personalet skal tilrettelegge for en god oppstart for barn med fluktbakgrunn, på grunn av at de kan ha opplevd. Vår informant barnehagelærer trekker frem at oppstarten varer mye lengre for barn med fluktbakgrunn. Når et barn utsettes for overveldende sterke inntrykk, kan disse

inntrykkene ha traumatiserende effekter og påvirke barnet på en negativ måte. Selv etter at barnet har kommet i trygghet, kan disse traumatiske opplevelsene vedvare og fortsette å forstyrre barnets følelsesmessige og psykologiske tilstand (Fandrem, 2017, s. 46). Hun forteller at de kommer til et helt nytt land og flere ikke har kjennskap til barnehage. Derfor lar de barna og foreldrene ha en lengre oppstart og tilvenningsperiode for å la dem bli kjent med barnehagen.

Når barnet starter i barnehagen skal de ansatte gi tett oppfølging til både barnet og foreldrene (Kalkman, 2019, s. 147). Barnehagelærer forteller at i oppstarten vil det være viktig å gi både barna og foreldrene mulighet og tid til å bli kjent med barnehagen. Dette kan inkludere samtaler og besøk, samt la dem bli kjent med de pedagogiske planene. Hun forteller at når det gjelder informasjon om barnet vil det være en god tilnærming å stille spørsmål, men uten å grave for mye. Både barnehagelærer og styrer forteller at gjennom oppstartsamtales blir de bedre kjent med barnet og familien. Gjennom oppstarts samtalen er det ulike spørsmål om barnet som bidrar til at de ansatte kan få et innblikk i akkulturasjonsprosessen til barnet.

Fandrem hevder at for å kunne tilrettelegge best mulig for barnet er man avhengig av at personalet har kunnskap om hva det innebærer å være i en forandringsprosess, samt at man må ha kunnskap om barnets fluktbakgrunn (Fandrem, 2019, s. 114). Dette vil være viktig i arbeidet med barn og familier med fluktbakgrunn fordi det kan stilles andre krav for å inkludere og integrere dem i lek og læring. Informantene forteller at gjennom oppstarten får de grunnlagt hva barnet trenger og hvordan de skal arbeide for å inkludere dem. For å få til en god integrering av barna er det derfor avgjørende at de ansatte har kunnskap om akkulturasjonsprosessen. Som nevnt tidligere i teoridelen er det fire strategier som er en del av akkulturasjonsprosessen. Våre informanter hevder at integrering har vært den beste strategien for integrering av barna. Fandrem viser også til forskning som har funnet ut at denne strategien fører til best tilpasning for barna. Derfor vil kunnskap om akkulturasjonsprosessen være viktig, for det vil si noe om hvem flyktningbarna er og kunne integrere barna på best mulig måte (Tveitereid mfl., 2017 s. 27).

6.0 Oppsummering og avslutning

Gjennom denne bacheloroppgaven har vi fått innsikt i utfordringene knyttet til samarbeid og omsorg for barn og familier med fluktbakgrunn i barnehagen. Det er tydelig at det er et behov for økt kompetanse blant personalet når det gjelder traumer og fluktbakgrunn. Videre er det viktig å ha en bevisst tilnærming til foreldresamarbeid, da språkbarrierer og kulturelle forskjeller kan påvirke kommunikasjonen og samarbeidet.

For å imøtekomme disse utfordringene kan det være hensiktsmessig å tilby mer kompetanseheving gjennom utdanningen og gjennom kurs og opplæring for personalet. Mangfold blant personalet, inkludert ansatte som snakker samme språk som barna og foreldrene, kan være en verdifull ressurs for kommunikasjon og forståelse.

Videre bør barnehagen fokusere på å gi barna trygghet, omsorg og forståelse for deres individuelle behov. Dette kan gjøres gjennom et bevisst pedagogisk miljø som er sensitivt for barna med fluktbakgrunn og deres spesifikke behov. Det kan være nyttig å implementere tilpassede aktiviteter og materialer som tar hensyn til deres kulturelle bakgrunn og traumer de har opplevd. Dette kan bidra til å skape en trygg og inkluderende atmosfære for alle barn i barnehagen.

Det er også viktig å etablere et sterkt foreldresamarbeid. Barnehagen kan arbeide med tolketjenester eller oversettelsesverktøy for å lette kommunikasjonen med foreldre som har språkbarrierer. Det kan være nyttig å arrangere jevnlig møter der foreldre kan få informasjon om barnehagens pedagogiske tilnærming og samtidig dele sine egne perspektiver og bekymringer. Dette kan bidra til å bygge tillit og styrke samarbeidet mellom barnehagepersonell og foreldre.

Videre kan det være nyttig å etablere et nettverk eller samarbeid med andre relevante aktører, som flerkulturelle organisasjoner eller helse- og sosialtjenester, for å sikre at barna og familiene får den nødvendige støtten og oppfølgingen de trenger.

Til slutt bør det legges vekt på å skape et inkluderende og mangfoldig miljø i barnehagen. Dette kan inkludere opplæring av personalet i kulturell sensitivitet, feiring av forskjellige kulturer og tradisjoner, og fremme respekt for mangfold blant barna og deres familier.

Gjennom en bevisst og inkluderende tilnærming kan barnehagen bidra til å gi barn og familier med fluktbakgrunn den nødvendige omsorgen, støtten og tryggheten de trenger for å trives og utvikle seg. Dette vil skape et positivt læringsmiljø der alle barn kan blomstre og realisere sitt fulle potensial.

7.0 Litteraturliste

Barnehageloven. (2005). *Lov om barnehager (barnehageloven)*. Oslo: kunnskapsdepartementet.

Hentet 27. september 2022, fra: <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2005-06-17-64>

Bergersen. (2017). *Global forståelse: barnehagelæreren som kulturell brobygger*.

Fagbokforlaget.

Bergsland, M. D. & Jæger, H. (2014). Bacheloroppgaven. I Bergsland, M. D. & Jæger, H. (red.),
Bacheloroppgaven i barnehagelærerutdanningen (s. 51-87). Cappelen Damm Akademisk.

Dalland, O. (2020). *Metode og oppgaveskriving*. Gyldendal.

Fandrem, H. (2019). Vente, håpe, leve - Familier på flukt møter norsk hverdagsliv. I Kalkman, K
& Kibsgaard, S. (red). Barnehagen og skolen som viktige
inkluderingsarenaer for nyankomne flyktningbarn. (s.112-130). Oslo: Universitetsforlaget.

FN-sambandet. (2023). Barnekonvensjonen. Hentet 20. september 2022, fra:

<https://www.fn.no/om-fn/avtaler/menneskerettigheter/barnekonvensjonen>

Gjervan, M., & Svolsbru, G. (2013). *Å møte foreldre med forståelse og gjensidighet i
barnehagen. I: Aamodt, S., & Hauge, A. M. (Red.), Snakk med oss: Samarbeid mellom
foreldre, barnehage og skole i et flerkulturelt perspektiv. (s. 72-88). Oslo: Gyldendal
Akademisk.*

Kalkman, K. (2019). Vente, håpe, leve- Familier på flukt møter norsk hverdagsliv. I Kalkman, K
& Kibsgaard, S. (red). «Barnehagelivet er ikke en selvfølge»
En kvalitativ studie av innføringstilbudets formål og nyankomne barns tilvenning i
barnehagen. (s.145-159). Oslo: Universitetsforlaget.

- Kunnskapsdepartementet. (2017). Rammeplan for barnehagen: Forskrift om rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver. Hentet 18. september 2022, fra: <https://www.udir.no>.
- Larsen, A.K. (2017). En enklere metode. Veiledning i samfunnsvitenskapelig forskningsmetode. (2.utg). Bergen: Fagbokforlaget.
- Lauritsen, K. & Berg, B. (2019). *Vente, håpe, leve- Familier på flukt møter norsk hverdagsliv*.
- Løkken, G., & Søbstad, F. (2017). *Observasjon og intervju i barnehagen*. Universitetsforlaget. I Kalkman, K & Kibsgaard, S (red). *Familien i eksil- om å finne fotfeste i et nytt land* (s.23-37).Oslo: Universitetsforlaget.
- Redd Barna. (2022). *Barn på flukt*. Hentet 20. november 2022, fra: https://www.reddbarna.no/vart-arbeid/barn-i-verden/barn-paflukt/?gclid=Cj0KCQiA1NebBhDDARIsAANiDD1D0aoYd3AVCa4wLpXD_X7SG9Opo4MtylkNmByUh6McOWfQ5mZLQ4aAmtREALw_wcB
- Stortinget. (2010). Utlendingsloven. Hentet 21. november 2022, fra: <https://www.stortinget.no/no/Saker-og-publikasjoner/Saker/Sak/?p=37763>
- Sand, S. (2016). *Ulikhet og fellesskap – Flerkulturell pedagogikk i barnehagen*. Oplandske Bokforlag
- Tveitereid, K., Vestad, L, Sævik, S. & Fandrem, H.(2017). *Flyktningkompetent barnehage*. Oslo: Pedlex.

8.0 Vedlegg

Intervjuguide

Vi vil begynne intervjuet med å fortelle om formålet med intervjuet. Vi vil også informere om at intervjuet er anonymt, at de deltar frivillig, og når som helst kan trekke seg.

Alder:

Kjønn:

Antall år i barnehage:

Kompetanse og holdninger hos personalet

1. Føler du at personalet har tilstrekkelig med kompetanse når det kommer til barn og foreldre med fluktbakgrunn? Hvorfor/hvorfor ikke?
2. Hvordan tenker du at man øke personalets kompetanse?

Foreldresamarbeid

1. Hvordan samarbeider dere med foreldre som har flyktet?
  - hvordan er språk/kommunikasjonen?
2. Hvilke utfordringer kan du støte på gjennom samarbeidet?

Barnets behov

1. Hvordan kan nyankomne barn bli godt ivaretatt i barnehagen etter flukt?
2. Hvordan kan nyankomne barn få en god tilvenning i barnehagen etter flukt? Føler du at dere oppnår dette?

Oppstart

1. Hvordan er prosessen fra at dere får beskjed om at dere skal få et nytt barn på avdelingen til det starter hos dere?
2. Hvordan får dere informasjon om barnet og hvordan er oppstarten?